

EDITORIAL

Un desafiament important: el nou pla d'estudis

La renovació acadèmica periòdica dels plans d'estudi és un procés necessari en una institució docent. El conjunt de pràctiques, sabers i actituds que conformen la docència en un centre de formació sota la responsabilitat dels formadors, cal que sigui coherent amb la realitat social que l'envolta, el possibilita i el justifica. L'educació de persones i la formació de professionals és el major repte que tenen plantejats els centres universitaris de rang superior, el pla d'estudis és el procediment oficial que disposen per portar a terme aquest desafiament, però els temps canvien, els hàbits dels individus es modifiquen, sorgeixen noves creences, es renoven els sabers, la societat es transforma i les persones es fan diferents amb l'implacable pas de les dècades i les generacions. Els plans d'estudi han de reflectir fidelment aquests canvis i incorporar-los als seus continguts, les seves propostes i la seva filosofia. Conseqüentment, els plans d'estudi s'han de renovar, si escau, amb major celeritat que en d'altres centres docents, atès que la necessitat d'estar sempre mirant atentament la societat, que determina l'existència mateixa de la universitat, implica un major acostament a aquesta i un major dinamisme institucional. Els plans d'estudi són els instruments que articulen la connexió entre formació (de professors i d'estudiants) i realitat social.

Els estudis de Llicenciat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport al nostre país, així com les altres carreres de rang acadèmic superior, han d'oferir una formació de caràcter generalista i específica en el seu àmbit d'actuació professional. És necessari educar primer la persona (humanitzar) i després formar l'expert (l'especialista) per tal que puguem complir satisfactòriament la nostra missió. Un pla d'estudis racional i congruent amb el context social al qual pertany ha de contemplar aquesta doble i indissoluble orientació, a més d'atorgar la possibilitat real que l'alumne pugui gaudir d'una autonomia real, de manera que pugui dissenyar en tot el possible la seva pròpia trajectòria acadèmica escollint l'itinerari més adequat a les seves preferències.

Arran del Reial Decret de 24 de setembre de 1993 (1670/1993), pel qual es modificaven els estudis d'educació física de manera que se'ls substituïa pel seu nom actual, s'inicia un llarg procés de reforma de plans d'estudi vigents en els diversos instituts i facultats de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport amb la finalitat d'adequar-los al nou enfocament de la nostra carrera. Les característiques dels nous estudis els coneixem bé; estudis de quatre anys; existència d'una troncalitat comuna per als

cicles i la necessitat de completar el currículum acadèmic amb assignatures obligatòries, optatives i de lliure configuració; i la gestació de les orientacions curriculars que permeten a l'estudiant el disseny parcial de la seva pròpia carrera, sobretot en el tram final d'especialització. Després de l'intens debat desenvolupat en els diferents centres del país durant aquest temps, ha sonat la veritat: la seva aplicació. En el proper curs es desenvoluparà de manera progressiva aquest nou pla d'estudis (coexistent uns anys amb l'anterior fins la seva extinció), tot i que aquest no serà autènticament vàlid fins que, des de la vivència i el consens, es consolidi en el nostre marc institucional i en el nostre entorn social.

Aquest nou Pla d'Estudis serà el tercer en la nostra història recent. El primer pla es va posar en pràctica en el centre pioner, l'INEF de Madrid, durant el curs 1967-1968; va durar catorze anys i corresponia a uns estudis insòlits de quatre anys a cavall entre la carrera de grau mig (tres anys) i la de grau superior (cinc anys). Va ser substituït, durant el curs 1981-1982, pel pla d'estudis de cinc anys que pertanyia a la creació de la Llicenciatura d'Educació física que es va derivar de l'aprovació de la Llei de cultura física i l'Esport el 1980 i que ha perdurat durant quinze anys.

En el següent exercici acadèmic, s'obre un impressionant desafiament i una enorme responsabilitat que afecta bàsicament l'estament docent, tot i que l'alumnat ha de coparticipar activament en el procés amb una actitud i una disposició imaginativa, participativa i crítica. Durant anys hem estat vindicant per una dignificació intel·lectual de la nostra àrea de coneixement i per un reconeixement sociolaboral dels nostres estudis. Crec que hem avançat substancialment en el nostre encaixament en el món universitari i en l'entorn social, però la societat espera de nosaltres que ens ajustem amb determinació als nous reptes que el final del mil·lenni ens prepara com a avançament de la nova era. Se'ns ofereix un guió concret, obert a les modificacions, però se'ns exigeix una bona interpretació en la nostra àrea concreta d'actuació. De tots nosaltres depèn que, a través del nou pla (i de les rectificacions que es derivin del procés d'aplicació i crítica sistemàtica), podem formar les persones idònies i abordar el coneixement precís per aconseguir superar les urgències històriques que tenim plantejades i per aconseguir una sòlida implantació entre la societat del demà.

Javier Olivera